

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.637/2015/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Helmeczy László ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Tóth Tamás Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Tóth I. Tamás ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2015. október 13. napján kelt 9.G.40.185/2014/17. számú ítélete ellen a felperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy felhívásra, az abban foglaltak szerint fizessen meg az államnak 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) Ft feljegyezett fellebbezési eljárási illetéket, valamint 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 635 000 (Hatszázharmincötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróságnak a felperes keresetét elutasító ítéletében megállapított tényállás szerint a felperes, mint jövedéki termékekkel foglalkozó vállalkozás a Vám- és Pénzügyőrség Regionális Ellenőrzési Központ által kiadott adóraktári engedély alapján működtetett adóraktárt. Az engedély kiadásának feltétele a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (Jöt.) 35. § d) pontja és a 38. §-a alapján az adózó által készpénzben, vagy hitelintézeti bankgaranciában nyújtott biztosíték.

A felperes és az alperes között a korábbi években is, legutoljára pedig 2013. március 12. napján jött létre határozott időtartamra, 2014. március 22-i lejáratú napig szóló bankgarancia vállalására megkötött megbízási szerződés.

Az alperes jogelődje a felperes kérelmére a felperes hiteligényléséhez 2013. október 16. napján tájékoztatást adott ki a B. és Vidéke Takarékszövetkezet részére, amelyben közölte, hogy a felperesnek három aktív ügylete van, ebből kettő (20 000 000 Ft jövedéki bankgarancia, valamint 9 000 000 Ft Széchenyi Kártya) a vállalkozás gazdálkodásához éves megújításokkal rendelkezésre áll.

A P. Takarékszövetkezet az ügyfél kérésére abban az esetben újítja meg a fenti ügyleteket a következő években, ha az ügyfél megfelel a takarékszövetkezet belső szabályzatai által támasztott követelményeknek, és a fenti termékek feltételeinek.

A NAV ... Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága Jövedéki Osztálya (a továbbiakban: hatóság) a 2013. december 3. napján kelt, a felperes által 2003. december 6. napján átvett végzésével a Jöt. 38. § (1) bekezdésére figyelemmel - amely szerint a pénzügyi biztosíték érvényességének lejártát legalább 60 nappal megelőzően az érvényesség lejáratának napját követő naptól érvényes újabb pénzügyi biztosítékot kell a vámhatósághoz benyújtani annak érdekében, hogy az adóraktári engedély kiadásának feltétele teljesítve legyen - tájékoztatta a felperest, hogy 2014. január 23. napjáig be kell nyújtania a megújított bankgaranciát.

A felperes 2014. február 19-én e-mailben 20 000 000 Ft összegű bankgarancia iránti hitelkérelmet nyújtott be az alpereshez. Az alperes hiánypótlás keretében felhívta a felperest a kérelem papíralapon, szabályszerűen aláírva történő előterjesztésére. A hiánypótlásként benyújtott kérelmet az alperes 2014. március 10. napján iktatta.

A hatóság a 2014. február 25. napján kelt határozatával, a fellebbezésre tekintet nélkül, azonnali hatállyal visszavonta a felperes adóraktári engedélyét.

A felperes a határozat ellen nem nyújtott be fellebbezést, mivel ismerte a hatóságnak azt, az e tárgyban történt szóbeli egyeztetésen is megerősített gyakorlatát, miszerint a határozat visszavonható abban az esetben, ha az adózó a bankgarancia lejárta előtt bemutatja a hatóságnak az újabb bankgarancia szerződést. A felperes eljárta a bankgarancia megújítása érdekében, ennek eredményeként az alperes 2014. március 17. napján kiadott egy tájékoztató levelet arról, hogy a felperesnek a bankgarancia meghosszabbítási kérelme alapján indult ügye folyamatban van, és a bankgarancia szerződés meghosszabbításának várható időpontját 2014. március 20. napjában jelölte meg.

Az alperes azonban sem 2014. március 20. napján, sem 2014. március 21. napján nem hosszabbította meg a felperessel a bankgarancia szerződést.

A felperesi ügyvezető a 2014. március 20. napján írt levelében arról tájékoztatta az alperest, hogy mivel a bankgaranciát az alperes nem újította meg, ezért az adóraktárban lévő készletek után 19 782 476 Ft összegben beállt a felperes adófizetési kötelezettsége. Kérte, hogy a bank fizesse ki ezt az összeget a kedvezményezett részére, egyúttal átadta a bank részére a készletek feletti tulajdonjogot és rendelkezési jogot.

Az alperes a 2014. március 20. napján átvett levélre nem válaszolt, a jövedéki készletek utáni adófizetésre nem került sor.

Bár a bankgarancia szerződés 2014. március 23. napjára, egy vasárnapi napra eső lejáratát követően már nem volt lehetséges az adóraktári engedélyt visszavonó határozat visszavonása, ennek ellenére a felek további tárgyalásokat folytattak, amelynek során az alperes 2014. március 28. napján megküldte a felperes részére a 2014. március 26. napjára dátumozott bankgarancia szerződés tervezetét.

A felperes megkeresésére a hatóság azt a tájékoztatást adta, miszerint immár csak új engedély kérelem benyújtására van lehetőség, ekkor azonban a Jöt. 72. § (7) bekezdése szerint a bankgarancia összege 40 000 000 Ft. Az alperes elzárkózott ekkora összegű bankgarancia nyújtása elől.

A felperes a készletével többféle módon is rendelkezhetett volna, ő azonban a készlet megsemmisítése mellett döntött, miután a termékeket sikertelenül ajánlotta megvételre a NY. Zrt.-nek, illetve nem tudta azt más adóraktárban sem elhelyezni.

A felperes eredeti kereseti kérelmében az alperest 55 768 179 Ft, módosított keresetében pedig 51 268 179 Ft tőke, és ennek késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni biztatási kár címén, elsődlegesen az rPtk. 6. §-a, másodlagosan pedig az új Ptk. 6:387. §-a alapján. Kérte az alperest a perköltség megfizetésére is kötelezni.

Kereseti hivatkozása szerint az alperes azáltal, hogy 2013. október 16. napján, illetve 2014. március 17-én befogadta a felperes bankgarancia iránti kérelmét, azzal bízta, hogy megkötö vele a bankgarancia szerződést, ám ezt a rendelkezésre álló határidőben nem tette meg. Ez pedig a felperest olyan magatartásra indította, amelynek az eredménye az adóraktári engedély visszavonása, és a készletek megsemmisítése folytán a felperest ért kár lett.

Előadta, hogy 40 205 695,2 Ft értékű szeszecsal, 480 717 Ft értékű aromatermék, és 5 276 267 Ft értékű címke került megsemmisítésre, valamint voltak a megsemmisítéssel járó közvetlen és adminisztratív költségei is.

Az alperes vitatta a felperes keresetét mind jogalapjában, mint összecszerűségében. Állította, hogy a biztatási kár egyetlen törvényi tényállási elemét sem valósította meg.

Hivatkozott a felperes önhibájára is, mivel a felperes a hitelkérelmet eleve elkészve nyújtotta be, és nem tett meg mindent annak érdekében, hogy gondoskodjon az adóraktári engedély visszavonása esetén a készletei elhelyezéséről, vagy értékesítéséről.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét, mint megalapozatlan elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 2 324 900 Ft perkötséget, valamint az államnak, felhívásra 1 500 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket.

Ítélete indoklásában kifejtette, hogy mivel a perbeli jogviszony egyes elemei (a felperes által biztatásnak minősített 2013. október 16. napján kelt levél, a felperes hitelígyénylésének benyújtása, az alperes hiánypótlási felhívása és a felperes hiánypótlás teljesítése, valamint az újra benyújtott kérelem alperes általi iktatása) az új Ptk. hatálybalépését, 2014. április 15. napját megelőzően, míg más elemei (a 2014. április 17-én kelt ismételt ígervény, a felek között lefolytatott levelezés, és magának a károsodásnak a bekövetkezése) ezt követően valósultak meg, a Ptk. 1. §, 50. és 54. §-ai alapján a perbeli jogvita eldöntésénél az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) szabályait kell alkalmazni.

Az rPtk. 6. §-a szerinti biztatási kár tényállási elemei a szándékos magatartás, a kárt szenvedő magatartása, a kárt szenvedő jóhiszeműsége, az alapos ok feltételezése, valamint a bekövetkezett kár vagyoni jellege, ezzel kapcsolatban az ok-okozati összefüggés megléte, és a kárt szenvedett önhibáján kívüli károsodása. A kártérítési igényt támasztó félnek kell bizonyítani valamennyi törvényi feltétel együttes fennállását.

Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a perbeli esetben az alperesnek az rPtk. 6. §-a szerinti felelőssége megállapításához szükséges tényállási elemek közül több is hiányzik.

Nem állapítható meg az, hogy a felperes önhibáján kívül károsodott. Azt ugyanis maga a felperes sem vitatta, hogy 2014. január 23. napjáig kellett volna bemutatnia a hatóságnak az újabb bankgaranciára vonatkozó megállapodást, ehhez pedig az kellett volna, hogy legalább 2013. decemberében benyújtsa az ezirányú kérelmét az alpereshez. A felperes e körben arra hivatkozott, hogy az alperesnél éppen ebben az időszakban átalakulás volt folyamatban.

Az országos cégnyilvántartás adatai alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Debreceni Törvényszék Cégbírósága 2013. december 19. napján jegyezte be az alperesi jogelőd takarékszövetkezet alperessé átalakulását 2013. december 30-ai hatállyal. 2014. január 1. napától tehát az alperesnél már lezárult az átalakulási folyamat.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint egyébként az alperes átalakulása sem indokolja a felperesnek a hitelkérelem benyújtásával való késedelmét, sőt, gondos eljárással a felperesnek ebben az esetben még korábban kellett volna a kérelmét előterjesztenie.

A felperes ezzel szemben csupán 2014. február 19-én adta be a hitelkérelmét. Az ezt megelőzően, 2014. január 10. napján történt beadást, és ennek az ún. „Cenzúrakönyvben” való bejegyzését a felperes a perben nem tudta bizonyítani, csakúgy, mint az állítása szerint 2014. január 27-én, illetve

28. napján történt beadás tényét sem, amely időpontokban egyébként is ugyanúgy elkésett lett volna a kérelem benyújtása.

A felperes, mint jövedéki termékekkel több éve foglalkozó vállalkozó tisztában volt a jövedéki szabályokkal, köztük a bankgarancia benyújtásának határidejével is. Akkor járt volna el az ilyen tevékenységet folytató személytől elvárható gondossággal, ha még 2013. decemberében benyújtja a bankgarancia iránti kérelmét az alpereshez, még abban az esetben is, ha ismerte a hatóságnak azt a gyakorlatát, miszerint a vámhatósági határozat visszavonásra kerül a bankgaranciának az utolsó pillanatban történő bemutatásakor is.

Az elsőfokú bíróság felelőtlennek és könnyelműnek minősítette azt a felperesi magatartást, amivel a felperes bízott abban, hogy el tudja intézni azt, hogy az elkésett hitelkérelmére rövid határidőn belül kap bankgaranciát, ez pedig kizárja az önhibán kívüliség megállapíthatóságát.

Az elsőfokú bíróság nem állapította meg az alperes szándékos magatartását sem.

Kifejtette, hogy az alperes 2013. október 16-án aláírt nyilatkozata nem minősül a bankgarancia meghosszabbítása iránti ígérvénynek, az alperes tájékoztatása alapján a felperes 2013. októberében nem bízhatott alappal abban, hogy a bankgarancia szerződés mindenképpen, minden esetben meghosszabbításra kerül.

A 2014. március 17-én kelt alperesi nyilatkozat azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint már tekinthető olyan ígérvénynek, amely egyéb feltételek megléte esetén megalapozhatná a bízattási kár megítélését.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az alperes magatartása egyébként soha nem irányult arra, hogy nem kívánná kiadni a felperes részére a bankgaranciát, csupán azt történt, hogy a felek „kicsúsztak” a határidőből.

Az alperesnek ez, a 2014. március 17-én kelt nyilatkozata és az ezt követő magatartása azonban a felperest már nem indíthatta semmilyen olyan magatartásra, amiből őt kár érte volna, hiszen ekkorra már régen lejárt a bankgarancia bemutatására vonatkozó határidő, és 2014. február 25. napján az adóhatósági engedély is vissza lett volna.

A bankgarancia lejártáig - 2014. március 23-áig, ami vasárnapi napra esett - a felperes már akkor sem tudott volna semmilyen, a károsodás elkerülését eredményező intézkedést tenni, ha az alperes nem tette volna meg a 2014. március 17-ei nyilatkozatát.

Az alperes szándékos magatartása tehát az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem volt alkalmas arra, hogy a felperest bármilyen magatartásra indítsa.

Az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy a felperes nem tett meg mindent annak érdekében, hogy elhárítsa az őt ért károsodást, hiszen már akkor, amikor tisztában volt azzal, hogy későn nyújtotta be a bankgarancia iránti kérelmét, már keresnie kellett volna a készletei elhelyezésére egy másik adóraktárt, vagy esetleges vevőt. Az a tény, hogy a felperes egy adóraktár tulajdonost és egy lehetséges vevőt megkeresett, nem elegendő annak bizonyítására, hogy mindent megtett az őt ért kár elhárítása érdekében.

Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget az alperes azon hivatkozásának, miszerint a kérelem késő benyújtásának időpontjában a felperesnek komoly összegű lejárt tartozásai voltak az alperessel szemben, mivel az alperes nem erre hivatkozással utasította el a felperes hitelkérelmét. A perbeli adatok szerint az alperes szerződést kívánt kötni a felperessel, az azonban valamilyen okból elmaradt.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az elsőfokú bíróság a pernyertes alperes perköltségének, valamint a felperes illetékfeljegyzési joga folytán a kereseten le nem rótt illeték felhívásra, az állam javára történő megfizetésére.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és az alperesnek a felperes módosított kereseti kérelme szerinti marasztalását, valamint az alperesnek az első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

Fellebbezésében tévesnek tartotta az elsőfokú ítélet indokolásában szereplő azon ténymegállapítást, miszerint a felperes 2014. február 19. napján nyújtotta be a bankgarancia iránti kérelmét az alpereshez. A felperes a 2015. július 2-ai beadványa mellékletével igazolta, hogy 2014. január 27-én nyújtotta be e-mailben a hitelkérelem című nyomtatványt, amit igaz, nem írt alá cégszerűen. Ezt a hiányt 2014. január 28. napján pótolta. 2014. február 19. napján a felperes e-mailben, az alperes által biztosított nyomtatványon terjesztette elő a hitelkérelmét, amit a 2015. július 2-ai beadványa F/3 melléklete igazolt. Az alperes tehát befogadta a felperes hitelkérelmét, amit az F/4 szám alatti levélben el is ismert.

Fenntartotta azt az állítását, miszerint a kérelem 2014. március 10. napján lett érkeztetve a Cenzúra könyvben, azt pozitívan elbírálták, és a bank ezt követően adta ki a 2014. március 17-én kelt nyilatkozatát.

Utalt arra, hogy a felperes bizonyítási indítványt terjesztett elő a Cenzúrakönyv becsatolására, az alperes azonban ennek nem tett eleget. Az alperes által becsatolt, az iratok iktatásával kapcsolatos dokumentumok - noha azokat az elsőfokú bíróság elfogadta és értékelte - nem voltak alkalmasak a felperes előadásával kapcsolatos kérdések megválaszolására.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az alperes 2014. március 17-én kelt levelét tájékoztató levélként és nem írásbeli ígervényként értelmezte. Az alperes a levélben az előző bankgarancia érvényességének lejáratí időpontja ismeretében nyilatkozta azt, hogy a bankgarancia szerződés meghosszabbításának várható legkésőbbi időpontja 2014. március 20. napja. Ezt az ígéretét az alperes telefonon is megerősítette a vámhivatal dolgozójának.

A felperes képviselője a hatósághoz haladéktalanul eljuttatta az alperesnek azt a nyilatkozatát, ami tartalmazta, hogy a felperes a bankgarancia lejáratá előtt meg fogja kapni a további bankgaranciát.

Fellebbezési hivatkozása szerint az alperes azzal a magatartásával, hogy az írásbeli nyilatkozata ellenére nem adta meg legkésőbb 2014. március 23. napjáig a bankgaranciát, a keresetlevélben megjelölt kárt okozta a felperesnek.

A felperes álláspontja szerint a jelen jogvita eldöntése szempontjából közömbös az, hogy a felperes elkésett-e a bankgarancia iránti kérelem benyújtásával, vagy hogy terheli-e őt bármilyen mulasztás a tekintetben, hogy az árukészletet elhelyezte-e más raktárban, illetve értékesítette-e azt.

Egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, miszerint az alperes magatartásából egyértelműen következtetni lehetett arra, hogy az alperes szerződést kíván kötni a felperessel, ám az valamilyen okból nem történt meg. A határidőben történő szerződéskötés elmaradása nem a felperes magatartására vezethető vissza, különösen arra tekintettel, hogy az alperes - igaz elkésve, de - megadta a felperesnek a bankgaranciát. Az alperes mindvégig azzal hitegette a felperest szóban és írásban is, hogy időben meg fogja adni a bankgaranciát, és mivel utóbb valóban meg is adta, ezért a felperes nem alaptalanul bízott az alperes ígéretében. Az alperes tehát a késedelmével okozott kárt a felperesnek, holott tisztában volt azzal, hogy a bankgarancia határidőben történő leadásának elmulasztása milyen következményekkel jár.

Elismerte, hogy az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a biztatási kár feltételeit, és azt, hogy azoknak együttes fennállását a felperesnek kellett bizonyítania a perben. Tévedett azonban, amikor azt állapította meg, hogy a felperes nem bizonyította valamennyi törvényi feltétel fennállását.

Hangsúlyozta, hogy az alperes az utaló magatartás szándékossága körében tisztában volt a magatartása lehetséges következményeivel, köztük azzal is, hogy 2014. március 20. napját követően már 40 000 000 Ft összegű új bankgaranciát kell biztosítani a felperesnek.

Az elsőfokú bíróságnak a károsult magatartásaként azt kellett volna értékelnie, hogy az alperes 2014. március 17-ei ígérvénye arra indította a felperesi károsultat, hogy 2014. március 20-áig várja a bankgarancia kiadását. Eddig az időpontig a felperes nem volt köteles intézkedni a készletekkel kapcsolatban. 2014. március 20. és 2014. március 22. napja között azonban a felperes kára már bekövetkezett, mivel néhány nap alatt nyilvánvalóan nem lehetett ilyen mennyiségű készletet más adóraktárban elhelyezni, vagy eladni. Az alperes hibájából gyakorlatilag egy munkanap állt a felperes rendelkezésére, hiszen 2014. március 20-án az alperes alkalmazottja még telefonon ígéretet tett a vámhivatalnak a bankgarancia kiadására.

Előadta, hogy a felperes a még nagyobb károsodás, a 100 millió Ft nagyságrendben kiszabható bírság elkerülése érdekében egyedül a készletek megsemmisítését választhatta.

Előadta, hogy a bankgarancia összegének 20 000 000 Ft-ról 40 000 000 Ft-ra történt emelkedése nem jogszabályváltozás következménye, hanem az alperes késve kiadott bankgaranciája eredményezte azt, hogy a felperes adósi minősítése megváltozott. A felperes megkérte a 40 000 000 Ft-os bankgaranciát is, ezt azonban az alperes megtagadta.

Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy a felek a bankgarancia lejártát követően is folytattak tárgyalásokat a bankgarancia kérdésében, tehát az alperesnek szándékában állt a bankgarancia megadása. Az alperes azonban elmulasztotta a kellő figyelmet annak ellenére, hogy tisztában volt a bankgarancia lejáratí időpontjával, és ennek lehetséges következményeivel. Álláspontja szerint nem volt a felperes terhére róható az, hogy 2014. március 20. és március 22. napja között nem tudta értékesíteni, vagy más módon hasznosítani a készleteket.

A perben tanúként meghallgatott vámhivatali dolgozók tanúvallomásai igazolták azt, miszerint az engedélyt visszavonó hatósági határozat ellenére az adóbiztonság a korábbi bankgarancia fennálló érvényességéig biztosítva volt a hatóság gyakorlata szerint.

A károsult jóhiszeműségét támasztja alá fellebbezési hivatkozása szerint a hatóság korábbi évekbeli gyakorlata, és az, hogy a felperes joggal számíthatott arra, hogy az alperes magatartása kellően komoly, és hogy az adott körülmények között nem várható annak megváltoztatása. A felperes jóhiszeműségét igazolja az is, hogy az alperes által neki késve megküldött tervezetet haladéktalanul továbbította a hatóságnak.

A felperes hivatkozása szerint ezért az alperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy milyen ok vezetett arra, hogy az alperes nem tartotta be az írásbeli nyilatkozatát. A felperesnek tehát a jóhiszeműségén túl erős indítéka és megalapozott feltevése volt, és joggal bízott abban, hogy az alperes határidőre kiadja a bankgaranciát.

A károsult önhiba hiánya, mint feltétel a felperes fellebbezési hivatkozása szerint nem csupán a károsult közrehatásának a hiányát jelenti, hanem a várakozásai meghiúsulásához vezető felróható közrehatása hiányát is.

Vitatta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, miszerint az alperes azon magatartása, hogy a 2014. március 17-ei ígérvényben vállalta a bankgarancia 2014. március 20-áig történő kiadását, már semmire sem indíthatta a felperest.

Az elsőfokú eljárásban igazolva lett, hogy a felek közötti huzamosabb gazdasági kapcsolat alapján az alperesi jogelőd már 2013. októberében tudomásul vette a felperes bankgarancia igényét azzal, hogy befogadta, pótolta a felperes igénybejelentését, sőt a felperes állítása szerint azt pozitívan el is bírálta, majd 2015. március 17-én ígéretet tett annak határidőre történő kiadására, arra indította a felperest, hogy nem kell másik bankhoz fordulnia. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul vonta le azt a következtetést ítélete indokolásában, miszerint 2014. március 17. napját követően a felperes már nem is tudott volna másik bankhoz fordulni hitelkérelemmel. Mivel erre vonatkozóan a bíróság bizonyítást nem folytatott le, ezért iratellenes is ez a megállapítás. Ha az alperes 2014. március 17-én elutasította a felperes hitelkérelmét, a felperesnek még 5 nap állt volna a rendelkezésére arra, hogy előteremtse valahonnan a bankgaranciát.

Előadta, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes nemcsak a biztatási kárra, hanem a Ptk. 339. §-ára is hivatkozott, ezen jogcím szerint pedig megállapítható mind az okozati összefüggés a károkozó/utaló magatartás és az annak következtében bekövetkezett kár között.

Álláspontja szerint azzal, hogy az alperes megküldte a bankgarancia szerződés tervezetét, egyértelműen kinyilvánította, hogy nem utasítja el a felperes kérelmét, hanem a határidő lejárta előtt kiadja a bankgaranciát. Az alperes 2014. március 17-ei nyilatkozata a Ptk. 199. §-a szerinti egyoldalú nyilatkozatnak tekinthető, amelyben a bankgarancia kiadását legkésőbb 2014. március 20-ára ígérte. A bankgarancia nyújtást az alperes teljesítette is, de elkésve, és ezzel kárt okozott a felperesnek. Az alperes az ajánlatához kötve volt a Ptk. 211. § (1)-(2), 213. § (1) és 2014. § (1) bekezdése szerint, saját felróható magatartása miatt nem tett annak eleget.

A felperes az alperes ajánlatát 2014. március 20-án elfogadta, azt a hatóságnak továbbította, a nyilatkozatban foglaltakat a vámhivatal is tudomásul vette.

A felperes az alperes késve érkezett szerződési ajánlatát is elfogadta a kár elhárítása érdekében, azonban ekkorra az alperes magatartása következtében a kár már elháríthatatlan volt.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság - miután a jogalap kérdésében tévesen döntött - meg sem vizsgálta a felperes kárigényének mértékét. E részében az ítéletet megalapozatlannak tartotta. Jelezte, hogy a felperesnek a keresettel érvényesítetténél nagyságrendekkel nagyobb kára keletkezett, és mivel az üzem azóta is áll, a károkozás folyamatos.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és a felperesnek a másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

Álláspontja szerint a felperes a biztatási kár törvényi tényállási elemei közül egyet sem tudott bizonyítani a perben. Tévesen minősítette az alperes 2014. március 17-ei tájékoztató levelét hitel ígérvénynek, hiszen a peres iratok között található bankgarancia ígérvény alapján megállapítható, hogy az szigorú tartalmi követelményeknek kell, hogy megfeleljen.

Végigvezette, hogy az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás milyen tényeket tárt fel:

- A felperesnek jelentős, lejárt tartozásai álltak fenn az alperessel szemben.
- A hatóság a felperes által 2013. december 6-án átvett levélben tájékoztatta a felperest, hogy 2014. január 23. napjáig kell benyújtania a bankgaranciát a jövedéki engedélye meghosszabbítása érdekében.
- 2014. február 19-én hiányosan adta be a hitelkérelmét a felperes, a végleges, ám még ekkor is hiányos kérelmet az alperes 2014. március 10. napján érkezett. Ebben az időpontban a hatóság már visszavonta a felperes jövedéki engedélyét, vagyis a felperesnek felróhatóan már bekövetkezett az a joghátrány, amit a perben az alperesre kívánt hárítani.
- A felperes az engedély visszavonása ellenére nem tett semmilyen óvintézkedést az áru elhelyezése, illetve értékesítése érdekében.
- A felperes a bankgarancia díjának általa ismert összegét (600 000 Ft-ot) sem tudta, vagy nem volt hajlandó letétbe helyezni.
- Végül hivatkozott arra is, hogy a felperes a jövedéki engedéllyel érintett tevékenysége veszteséges volt, ezért az alperes szerint gyanítható, hogy a felperes tudatosan készült arra, hogy saját felróható magatartásának következményét az alperesre hárítsa.

E körben utalt arra is, hogy a felperesnek nem élt jogorvoslattal sem a hatósági határozat ellen, amely halasztó hatályt biztosított volna az engedélye visszavonásával kapcsolatos intézkedést illetően.

A felperes az ítélet táblán 5. sorszám alatt érkeztetett beadványában észrevételt tett az alperesi fellebbezési ellenkérelemre.

Előadta, hogy a felperes soha nem vitatta a lejárt tartozásait, ugyanakkor az alperes erre nem hivatkozott a 2014. március 17-ei ígervényében, soha nem tette ettől függővé a bankgarancia kiadását.

Azt sem tagadta a felperes, hogy az előző bankgarancia 2014. március 22-én lejárt, ugyanakkor utalt arra, hogy a korábbi évek gyakorlata is ismert volt mindkét peres fél előtt.

Fenntartotta a bankgarancia kérelem benyújtásával kapcsolatos hivatkozásait. Az alperes tisztában volt mindezen előzményekkel, amikor 2014. március 17-én írásban azt közölte, hogy március 20-áig kiadja a felperesnek a bankgaranciát. Fenntartotta azt az állítását is, miszerint az alperes bevezette a Cenzúrakönyvbe a cenzúradöntés eredményeit, azaz a felperesi kérelemről pozitív döntést hozott.

Észrevételéhez F/1 szám alatt mellékelte a banki hitelezés folyamatára vonatkozó általános folyamatábrát, ami azt jelenti, hogy a felperes alappal hivatkozott a cenzúra pozitív döntésére (a bank belső információja alapján), és annak a Cenzúra könyvben történő bevezetésére, amelyet az alperes nem ismert el. Ezzel az alperes megsértette a Pp. 8. §-ában foglaltakat.

Hangsúlyozta, hogy az adóraktári engedély visszavonásával még biztosított volt az adóbiztonság, ekkor a felperesnek még nem kellett jogi hátránytól félnie.

Rámutatott, hogy az alperes a perben nem tett említést a bankgarancia díjáról és azt nem is szabta az engedély megadásának feltételéül. A bankgarancia díj jogszerűségét a felperes nem vitatta.

Visszautasította alperesnek a felperes tevékenysége veszteségességével összefüggésben előadott feltételezéseit és vádaskodásait.

Megismételte azt a hivatkozását, miszerint az alperes utaló magatartásával biztatta, indította be a károsult magatartását, tehát fennállt az okozati összefüggés az utaló magatartás és a kár bekövetkezése között. Az utaló magatartás szándékossága pedig osztja a jogellenesség sorsát.

Végezetül hivatkozott a Kúria GK 14. számú állásfoglalására, amely szerint a rendes üzleti kockázattal járó hátrány főszabályként nem hárítható át a másik félre a Ptk. 6. §-a alapján. Az együttműködési kötelezettség megszegése körében a Ptk. 6. §-ának alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a közlés annyira határozott volt, hogy a fél kellő megalapozottsággal számolhatott a szerződés megkötésére. Jelen esetben pedig ez megállapítható.

Az alperes felelősségének értékelése körében figyelemmel kell lenni arra is, hogy a felek között folyamatos üzleti kapcsolat volt, amelynek központi részét képezte a folyamatosan megújított bankgarancia. Az alperes ismerte annak lejárátát, és azt, hogy a felperes bejelentette az újabb bankgarancia iránti igényét.

Álláspontja szerint az alperes a nála végbemenő átalakulás miatt csúszott meg a bankgarancia szerződés elkészítésével, ez pedig nem vezethető vissza a felperes hibájára.

Az ítéletábra felhívására a felek egyike sem kérte az ügyben tárgyalás tartását, ezért az ítéletábra a Pp. 256/A. § (4) bekezdése alapján - utalva a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontjára - a fellebbezést tárgyalás tartása nélkül bírálta el.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra mindenekelőtt azt szögezi le, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezéseket tartalmazó 2013. évi CXVII. törvény (Ptké.) 1. §, 50. § és 54. §-ának rendelkezéseit akként, miszerint a perbeli jogvita elbírálásánál a bíróságnak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény rendelkezéseit kellett alkalmaznia.

Az elsőfokú bíróság helytállóan jelölte meg ítélete indokolásában a Ptk. 6. §-ában megfogalmazott, ún. „biztatási kár”-ért való felelősség megállapításához szükséges, a kártérítési igényt támasztó fél

által bizonyítandó hét feltételt, amelyeknek együttesen kell fennállniuk a károkozó felelősségének a megállapításához.

Az elsőfokú bíróság a perbeli adatok alapján helyesen vonta le azt a következtetést, miszerint a felperes nem tudott a perben eleget tenni az őt terhelő, az elsőfokú bíróság által helyesen meghatározott bizonyítási kötelezettségének.

A perbeli esetben a károsodott személy (a felperes) magatartása nem kevéssel valósult meg, azaz azzal, hogy nem fordult más pénzintézethez a bankgarancia iránti kérelmével, mivel bízott abban, hogy az alperes azt időre ki fogja számára adni.

A Ptk. 6. §-ában felsorolt tényállási elemek közül a károsult oldalán megállapíthatónak kell lennie a jóhiszeműségnek, az önhiba hiányának, és az alapos oknak. Ezek a megszorító feltételek azt jelentik a gyakorlatban, hogy a károsult megalapozott feltevése indokolja a tőle jogosan elvárható magatartását, és hogy a károsodás bekövetkezésében ne játszanak közre a kárt szenvedett oldalán felmerülő okok.

Az elsőfokú bíróság a perben helyesen vette figyelembe a felperes önhibájaként azt a tény, hogy a felperes - bár a NAV ... Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága Jövedéki Osztálya (Hatóság) 2013. december 6. napján kézbesített végzése alapján tudatában volt annak, hogy a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (Jöt.) 38. § (1) bekezdése szerint 2014. január 23. napjáig kell a bankgaranciát benyújtania a Hatósághoz - csupán 2014. február 19. napján terjesztette elő az alperesnél e-mailben a bankgaranciára vonatkozó hitelkérelmét, azaz elkésztetten.

Helytállóan, a felperes önhibájaként értékelte az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes nem élt jogorvoslattal a Hatóság 2014. február 25-én kelt, a felperes adóraktári engedélyét fellebbezésre tekintet nélkül, azonnali hatállyal visszavonó határozat ellen azért, mert bízott a Hatóság korábbi években folytatott gyakorlatában, miszerint, ha a bankgarancia lejárta előtt bemutatja az újabb bankgarancia szerződést a Hatóságnak, a határozat visszavonásra kerülhet.

A felperes a fellebbezésében az alperes terhére kérte értékelni azt, hogy a felek között folyamatos üzleti kapcsolat volt, amelynek központi részét képezte a folyamatosan megújított bankgarancia: az alperes ismerte annak lejárátát és azt is, hogy a felperes bejelentette az újabb bankgarancia iránti igényét. Arra is hivatkozott, hogy a felperes megalapozottan számolhatott a szerződés határidőben történő megkötésére.

Mindezek ellenében az ítéletábra azt emeli ki az elsőfokú bíróság ítéletének helytálló indokolásában kifejtettek közül, hogy a Ptk. 6. §-a alapján az alperes kártérítés megfizetésére kötelezésére irányuló felperesi kereset nem lehet megalapozott akkor, ha a felperes, mint károsult oldalán az egyik törvényi feltétel, az önhiba hiánya nem állapítható meg. Az pedig vitathatatlan, hogy a kár bekövetkezésében közreható oknak minősül a felperes oldalán az, hogy a bankgarancia iránti kérelmét késedelmesen nyújtotta be, az adóraktári engedélyét visszavonó határozat ellen nem élt jogorvoslattal, a bankgarancia iránti kérelme elbírálásának elhúzódását látva más pénzintézethez nem nyújtott be bankgarancia iránti kérelmet, nem tett lépéseket az áru esetleges értékesítése, illetve máshol történő elhelyezése érdekében. A gazdasági élet szereplőjétől elvárható felelős üzleti magatartás - a felperestől elvárható magatartás - azt feltételezte volna, hogy nem csupán bízik a késve benyújtott kérelme határidőben történő, pozitív elbírálásában, hanem megtett más, a cél eléréséhez (az adóraktári engedély meghosszabbításához) szükséges, alternatív intézkedéseket is.

A felperes tévedett, amikor a fellebbezésében azt állította, miszerint a perbeli jogvita eldöntése szempontjából közömbös az, hogy a felperes késve nyújtotta-e be a bankgarancia iránti kérelmét, illetve, hogy terheli-e őt mulasztás az árukészlet értékesítése, vagy elhelyezése iránti intézkedéseknél. Éppen ezek a körülmények azok, amelyek kizárják a felperesi önhiba hiányát, és ezáltal - az egyik törvényi feltétel hiányában - megalapozatlanná teszik a felperes kereseti kérelmét. Erre tekintettel viszont irreleváns éppen annak a vizsgálata, hogy az alperesnél miért húzódott el a bankgarancia tárgyában történő döntéshozatal.

A felperes megalapozatlanul, iratellenesen hivatkozott a fellebbezésében arra is, hogy az alperesi jogelőd már 2013. októberében tudomásul vette, befogadta a felperes bankgarancia igényét. Az alperes által a B. és Vidéke Takarékszövetkezetnek címzett, 2013. október 16. napján kelt, az iratokhoz F/6 szám alatt csatolt levél csupán egy általános tájékoztatást tartalmaz arról, hogy az alperes a felperessel meglévő ügyleteit (köztük a 20 000 000 Ft jövedéki bankgaranciát) az ügyfél kérésére megújítja a következő években, amennyiben a kérelem megfelel az alperes belső szabályzatai által támasztott követelményeknek, és a fenti termékek feltételeinek.

Az alperes 2014. március 17. napján kelt levelét sem lehet olyan ígervénynek tekinteni, amelyre tekintettel a Kúria GK. 14. számú állásfoglalása alapján megállapítható lenne az alperes Ptk. 6. §-a szerinti felelőssége.

A levélben az alperes azt közli, hogy a bankgarancia szerződés meghosszabbításának várhatóan legkésőbbi időpontja 2014. március 20. napja. A „várhatóan” kifejezés miatt ez a levél sem tekinthető az alperes részéről tett határozott ígéretnek, ezen túl nem orvosolja azt, hogy a felperes oldalán a korábbiakban kifejtettek szerint nem állapítható meg az önhiba hiánya.

A felperes által a fellebbezésben is fenntartott, a Cenzúrakönyvre történt hivatkozás a perben nem nyert bizonyítást, a fellebbezéshez F/1 szám alatt mellékelt általános folyamatábra - azon túl, hogy annak figyelembevételére a Pp. 235. § (1) bekezdésében írtak alapján nem kerülhet sor - nem is alkalmas az alperes 10. sorszámú előkészítő iratában foglalt nyilatkozata (miszerint az alperesnél nincs Cenzúra könyv rendszeresítve) cáfolatára. A 10/A/1 szám alatt mellékelt okirattal az a tény lett bizonyítva a perben, hogy az alperes 2014. március 10. napján iktatta a felperes bankgarancia kérelmét, az ezt megelőzően, 2014. január 27-én e-mailben elküldött hitelkérelem nem volt cégszerűen aláírva, és a bank 2014. február 17-ei hiánypótlási felhívására 2014. február 19. napján lett elküldve e-mailben az aláírt hitelkérelem.

Az elsőfokú bíróság ezért a perbeli adatokat, és a peres felek magatartását a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint helytállóan értékelve, megalapozottan jutott arra a jogkövetkeztetésre, hogy az alperes Ptk. 6. §-a szerinti felelőssége megállapításához szükséges valamennyi törvényi feltétel együttes meglétének hiányában a felperes keresete megalapozatlan.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával - utalva a Pp. 254. § (3) bekezdésére is - lényegében annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárással felmerült költségeit maga viseli.

Az ítéletábra a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, és a 15. § (1) bekezdése alapján a pereszes felperest kötelezte a fellebbezésen feljegyzett 2 500 000 Ft fellebbezési illeték felhívásra, az állam javára történő megfizetésére, valamint a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes alperesnek a másodfokú eljárással felmerült, a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából álló perköltsége megfizetésére. Ennek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5)-(6) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján, mérlegeléssel 500 000 Ft + áfa összegben határozta meg, figyelembe véve azt is, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására nem került sor.

Debrecen, 2016. február hó 29. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Cógoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Dr. Riczu András sk bíró

A kiadmány hitelél:

Kiadó